

VÝTVARNÉ VYJADŘOVACÍ PROSTŘEDKY

Cíl: rozvoj vlastních výtvarných znalostí a dovedností

Vytvořit portfolio, které bude obsahovat fotodokumentaci a reflexi procesu a výsledku vlastní tvorby (nepůjde tedy primárně o návrhy aktivit pro VV na 1. stupni ZŠ (K TOMU JE TŘEBA DIDAKTICKÁ PŘÍPRAVA). Komentujte taky vaše setkání s výtvarným uměním (kdo vás zaujal, inspiroval).

KRESBA VE VÝTVARNÉ VÝCHOVĚ

Zpracováno podle knihy: Roeselová, V. (1996). *Techniky ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah.

Základní problémy kresby (podněty pro uvažování o možnostech kresby):

Hry s kreslířskými materiály a instrumenty (prostor pro samostatné hledání a objevování, proces je důležitější než vzniklá forma):

- stopy různých kreslířských prostředků;
- vlastnosti netradičních materiálů a nástrojů;
- rozvíjení možností, jak s různými prostředky zacházet;
- hry s linií a jejich posun až k vytváření šrafur a textur;
- vyhledávání náhodných kreslířských událostí;
- výrazové účinky různých kreslířských materiálů nebo nástrojů;
- kombinování různých kreslířských technik a hledání jejich výrazových kvalit;
- spojení hravých objevů s kompozičním řešením.

Zkoumání vlastností linií:

- čistá kreslířská linie a její výraz;
- porovnání různě vedených linií (linie stejnoměrné, důrazné a odlehčené, pevné a chvějivé, souvislé, přerušované, tečkované apod.);
- vliv užitého instrumentu na výrazové účinky linie;
- vytváření lineárního rytmu a jeho proměn;
- zkoumání průběhu linií – výrazová řeč přímkou a kolmice, křivky, vlnovky a lomené čáry, jejich sestupného či vzestupného směřování, rytmu směrů či hustoty;
- intuitivní vnímání řádu a náhody – vztah linky a jejího umístění ve formátu, vzájemné vztahy mezi liniemi;
- uplatnění výrazového jazyka linií v kreslířském přepisu předmětného světa.

Kreslířský přepis ploch a objemů:

- vykrývání ploch – vliv hustoty linií a jejich směrů na vznik textury;
- vykrývání ploch – vliv přítlaku na nástroj a jeho vedení při významu světla a stínu;
- přepis tvaru a jeho stavby, výstižné vyjádření podstatných rysů;
- přepis charakteristických povrchů;
- kontrasty světlých a tmavých ploch, jejich gradace, tónové přechody a rytmické změny;
- vyvážené rozvržení plochy, uvědomování si vztahu výtvarného motivu a formátu;
- rýsovaná kresba – práce s rozdílnými rytmy linií, s jejich silou a směrem, s hustotou vrstvení a způsobem překrývání.

Techniky kresby suchou stopou:

Kresba tužkou (tenká stopa – menší formáty, je-li silnější stopa, je možné použít větší formát).

Kresba rudkou (možná na suchém i vlhkém podkladu, umožňuje rozmývání linií, zvládnutí většího formátu).

Kresba uhlem (umožňuje práci s linií, šrafurou i jemně roztíranou plochou – obsahuje méně pojiva než rudka).

Techniky kresby mokrou stopou:

Využití různorodých nástrojů – pero, dřívko, brko, špejle aj. – specifická stopa, různá sytost materiálu – tuš, inkoust, zředěná barva.

Perokresba – na mokrému i suchém podkladu.

Kresba dřívkem (pro děti na 1. stupni nevhodnější), různá síla stopy – na mokrému i suchém podkladu – různé formáty, možné rozmývání mokré stopy.

Kresba štětcem – lineární charakter, velké formáty (masivní charakter kresby).

Kresba fixy – různě silná stopa, různé formáty, často dekorativní charakter kresby, možné lavírování (rozmývání).

Příklad:

1. „JAK SI HRAJE TUŽKA“

Na formát A4 kresba tužkou. Mělo by se jednat o abstrakci s cílem si vyzkoušet sílu tužky, stínování, šrafování apod., výrazové vlastnosti kresby.

Můžete pracovat s různě tvrdými tužkami, kresba může vycházet nejen z pohybu ruky, ale i celé paže (vyžaduje velké formáty) – vytvářet plochy kombinací různorodých linií.

Inspirace uměním:

Vladimír Boudník, Jiří John, Dalibor Chatrný, Milan Grygar, Jiří Kornatovský, Václav Stratil, Jitka Svobodová, Adriena Šimotová; aj.

Ani den bez čárky. Art souboj médií v kresbě.

<https://artalk.cz/2014/04/16/ani-den-bez-carky-art-souboj-medii-v-kresbe/>